[illegible]

ލިޔުނީ: އަހުމަދު މިހުސަން މުހައްމަދު

މުރާޖަޢާ ކުރީ: އައްޝައިޚް ޙަސަން ނާޞިރު

މިދިރާސާއަކީ الشيخ سعد بن عبدالرحمن الحصين **ލިޔުއްވާފައިވާ** ''حقيقة الدعوة إلى الله تعالى وما اختصت به جزيرة العرب وتقويم مناهج الدعوات الإسلامية الوافدة إليها'' **ފޮތުގައި** جماعة التبليغ **އާއިބެހޭގޮތުން ޝައިޚު ލިޔުއްވާފައިވާ ބައި އަސްލަކަން ބަދަލުގެން ލިޔުއްވައިވާ ލިޔުއްވުމެވެ. މި ފޮތް ތަރުޖަމާކުރެއްވީ ފަސޭހަކޮށްދެއްވުނު ޤާރީސާބިރު ބޭން ފައުޒާން ބޭން ރަޙްމަތުﷲ އަލްފައުޒާން އެވެ. މި ބޮޑުވަޒީރު ސުޢޫދީ ޢަރަބިއްޔާގެ ހައިޘިއްޔަތު ރިޔާޟުގެ ޖުމްލަ އަދި އަހަރު ވަޤުތަކު އަމުދުނީމާ ލިބުއިފާއަކީ ގޮތްބަޔަކުވެ. ދެން މި ފޮތް ތަރުޖަމާކުރެވުނީ ފަސޭހަކޮށްދެއްވުމުން ސާބިރު ބޭން ރަޙްމަތުﷲ ޢަރަބީން އަލްފަތުޙު އެވެ. މި ބޮޑުވަޒީރު މާލިކުގެ އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގެ ކުއްލިއްޔަތުއްދަޢުވާ ދަޢުވާގެ ޚިދުމަތްކުރާ. ދެން މި ފޮތް ތަރުޖަމާކުރެވުނީ ފަސޭހަކުރުމެއް ޝައިޚު ސާބިރު ބޭން ސަޢުދު އަދި ސުލައިމާ އެވެ. މި ބޮޑުވަ އަދި މަދީނާގެ އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގެ ކުއްލިއްޔާ ޝަރީޢާގެ ދ ޢަމަލްކުރަން ފަރުމާކުރި ބޮޑުވަޒީރެވެ.**

ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ ޙަޤީޤަތް

ޖަމާޢަތުގެ މުއައްސިސް

ހިޖްރައިން 14ވަނަ ޤަރުނުގެ ފުރަތަމަބައިގައި މިހަރަކާތް ފާހަގަވެފައިވަނީ އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު އިލްޔާސް ބިން މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް އަލްކަންދަހްލަވީއެވެ.

މީނާ ކިޔެވީ ދެއޮބަންދު ހިންދުސްތާނުގެ ކުތުބުއްސިއްތާގެ ދަރުސް (ބުޚާރީ އިލްމުގެ ބޭރު ދަރުސް) ދިއޮބަންދުގެ މަދުރަސާއި (ޝައިޚުލް ހިންދު)[1] އުސްތާޛުން ކިޔަވައިއެވެ. މީނާގެ މަޛްހަބަކީ ޙަނަފީ މަޛްހަބެވެ. އަދި ޢަޤީދާއަކީ އަޝްޢަރީ[2] އަދި މާތުރީދީ[3] ޢަޤީދާއެވެ. އަދި ތަބާވަނީ ސޫފީ ޗިޝްތީ ތަރީޤާއަށެވެ.

މުޙައްމަދު އިލްޔާސް އެނބުރި ފުރަތަމަ ބައިޢަތު (ސޫފީން ހިފާ ބައިޢަތު) ހިފައިފައިވަނީ އައްޝައިޚު ރަޝީދު އަޙްމަދު އަލްގަންގޫހީގެ އަތް މައްޗަށެވެ. އަދި އޭގެފަހުން އެ ޝައިޚު މަރުވުމުން އައްޝައިޚު ޚަލީލް އަޙްމަދު އައްސަހާރަންފޫރީ ގެ އަތްމައްޗަށް ބައިޢަތު ހިފައިފައެވެ. އަދި އޭނާ މީނާއަށް ސޫފީންގެ މަގުން ބައިޢަތު ހިފުމުގެ ހުއްދަ އިލްޔާސަށް ބައިޢަތު ހިފުމުގެ ހުއްދަ އައްސަހާރަންފޫރީ ދިނެވެ.

މުޙައްމަދު އިލްޔާސް، އައްޝައިޚު ނޫރު މުޙައްމަދު އަލްބަދާޔޫނީގެ ޤަބުރުކައިރީގައި ޚަލްވަތުގައި[4] އިނދެއެވެ! އަދި ޢަބްދުލްޤުއްދޫސް އަލްގަންގޫހީ ގެ ޤަބުރުކައިރީގައި ސޫފީންގެ ނަބަވީ ޗިއްލާއެއް ކަމުގައިވާ ޗިޝްތިއްޔާގެ[5] އަލްމުރާޤަބަތުލް ކުބްރާ (މުރާޤަބާކުރުން) އިނދެއެވެ! އަލްމުރާޤަބަތުލް ކުބްރާއަކީ ވަރަށްބޮޑު

1 ބިދުޢައާއި ޝިރުކާއި ޚުރާފާތުން ފުރިގެންވާ ބައެއް

2 އަހުލުއްސުންނަތް ވަލްޖަމާޢަތުގެ ޢަޤީދާއާއި ޚިލާފު ޢަޤީދާއެއް

3 އަހުލުއްސުންނަތް ވަލްޖަމާޢަތުގެ ޢަޤީދާއާއި ޚިލާފު ޢަޤީދާއެއް

4 ﷲތަޢާލާ ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ދުޢާކޮށް ނުވަތަ ބޯލަނބައި ތިމާގެ މައްޗަށް ނުފޫޒު ހިއްސާކުރުމަށްޓަކައި ގެންގުޅުން އެކަކަށް ދެކޮށްގައި ހުރުން.

5 ސޫފީންގެ ބިދުޢަވެރި ޠަރީޤަތެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަސޫލާ ޢަލައިހިއްސަލާމްގެ ސުންނަތާ ޚިލާފު "ޗިޝްތީ" އަށް ނިސްބަތްކޮށްފައިވާ ނަމެއް. މިޖަމާޢަތުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާ ފޯމުން މުޢީނުއްދީން އަލްޗިޝްތީއެވެ. ޗިޝްތިއްޔާގެ މުރާޤަބާކުރުމަކީ ހަމައެކަނި އެއްފަރާތަކަށް ކޮންމެވެސް ޒިކުރެއްގެ ކުރިއަށް ބައިމަގުޑައްކާއިރު ހުރި "ﷲ ޙާޟިރީ" "ﷲ ނާޡިރީ" މިއުޅަކުރަ ކިޔުމުގައި ހުރުމެވެ.

ވިޙްދަތުލްވުޖޫދުގެ (ޝިރުކާ އުއްކަޔާ اللّٰهކަމަށާއި ޚިލްޤަތަވައި އެއްކަމުވެސް އެއްޗެއްނުވާކަމަށް ބުނާ ކުފުރުގެ އަޤީދާ) ބާޠިލު އަޤީދާ ގަބޫލުކުރައްވާކަމެވެ.

މުޤައްރަދު އިލްހާމް ދީނުގެ އަދި އުސޫލުން ހުސްކަރާދިނުންވެސް އަދި މަޒުހަބުތަކުން އިސްތިއާދާ ފިޔަވަސް ދީއްލިގަތެވެ.

އިލްހާމްގެ ފިޔަވަސް ދަރިފުޅަކީ އައްޝައިޚް މުޤައްރަދު ޝޫޢޫރު އަލްކަށްދައްކަވާ އެވެ. މިސާލަކީ ތަސްލީމު ޖަމާއަތުގެ ދެވަނަ އަމީރެވެ. އަދި މުޤައްރަދު އިލްހާމްގެ އަށްޔަށް ދަރިފުޅު ކައިވެނި ކުރީ އައްޝައިޚް މުޤައްރަދު ޖަކަރިއްޔާ އާއެވެ. މިނާ އަކީ "ފަސްޓްއިލްފް އަލްމާލް" ދުވެގެ މުއައްލިފުވެ. މިއީ ތަސްލީމު ޖަމާއަތަށް ހުޅު އަޖަމިއްގަމަށަޅުވެ.

5 ނޯޓް: ޝައިޚާއްލަފް ޝައިޚުދެއަކީ މި އަމަލަކީ ބާޠިލް އުޅެމުންވާ މަގުފުރުދުގެކެވެ އަދި ބިދުޢައެކެވެ. މި އަމަލަކީ އާދޭ ސަލަފުން ޝަރީޢަތުގެ ނުބައި ފޮރު ހުރިގޮސްގެން އަމަލުކުރެވެ.

ޖަމާޢަތް އުފެދުން ގުޅުވެރިވި ސަބަބުތައް

އައްޝައިޚް އަބުލްޙަސަން އައްނަދުވީ ދެކެވޭގޮތުގައި އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު އިލްޔާސް ދިހްލަވީ ގޮވާލުމުގައި މިފަދަގޮތަކަށް ގެންސޮޅުވި ހިންދުސްތާނުގެ ބޮޑުބޮޑު ކަރުނަކުން އަދި އުސޫލީގޮތުން ގައުމީގޮތުން މަސައްކަތްކުރާގޮތުން ޢަމަލުގެ އަޅުގަނޑުން އިސްލާހުކުރުމުގައި ނަބަވީ މަންހަޖުގެ މަތިންނެވެ. ޝައިޚް އަބުލްޙަސަން އައްނަދުވީ މިހެން ބުނެފައިވަނީ އައްޝައިޚް ޢަބްދުލް ޢަޒީޒް ބިން ބާޒް (ރަޙިމަހުﷲ) އަށް ތަބްލީޣީ ޖަމާޢަތަށް ތާއީދުކުރެއްވުމުގައި ފޮނުއްވި ސިޓީއެއްގައެވެ.

މުޙައްމަދު މަންޒޫރު އައްނުޢުމާނީ ލިޔުއްވި "މަލްފޫޒާތު އިލްޔާސް" ނަމަ ފޮތުން އައްޝައިޚް މިޔާން މުޙައްމަދު އަސްލަމް، އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު އިލްޔާސްގެ އަމިއްލަ ބަސް ނަގުލު ކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭނާ ބުނެފައިވާ ގޮތަށް އެޚުވާނުގެ ވައްޓެވެ. " މިޖަމާޢަތް ތަބާވާ (އިލްޔާސީން) ހެރަފައިވާ ސިފަތައް ޤުރުއާނުން ފެނިގެން ހުއްޓެވެ. މިޤުރުއާނުގައި ތަޢާލާ ޙަޤީޤަތް ފާޅުކުރައްވާ ﴿ كُنتُمۡ خَيۡرَ أُمَّةٍ أُخۡرِجَتۡ لِلنَّاسِ تَأۡمُرُونَ بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَتَنۡهَوۡنَ عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَتُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِۗ وَلَوۡ ءَامَنَ أَهۡلُ ٱلۡكِتَٰبِ لَكَانَ خَيۡرٗا لَّهُمۚ مِّنۡهُمُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ وَأَكۡثَرُهُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ١١٠ ﴾[6] މި އާޔަތުގެ އާ ތަފްސީރު ފެނުނެވެ.

މާނަ: "މިސްކީނުންނަށް ހަރުދަނާކަމާއި، އަސްލު ގައި އެއްކަލަކުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގަތުމެވެ. (އެހެން ދިރިއުޅުމުގެ ގޮތްތަކުން އަހުރު ކުރަމުންނެވެ. އަދި، ނުރައްކަލުތަކުން ސަލާމަތްވުމެވެ. އަދި، ދިރިއުޅުމުގެ ﷲ އަށް އީމާންވުމެވެ. ތޯރާގެ އަޙުކާމުތަކާއި އީމާންވެރިކަމާއި، އެހެނިހެން ގޮތްތަކުގެ ގޮތް ގޮތުގެ މަސްލަޙަތު ކަނޑައަޅައިދެއެވެ. އެއީ އެހެނިހެން ބަޔަކު އީމާންވެގެން ދިޔުމުގެ މަގުން ދެއްވުމެވެ. އަދި، އެބައިމީހުން ގުނަވަނުގެ ފާސިޤުންނެވެ."

ﷲ ގެ މަގަށް ދަޢުވަތު ދިނުމަށްޓަކައި ނުކުތުން ނުވަތަ "الخروج" އަށް މިއާލާތުން އެބާ ދަލީލު ގެންނަނީ މަތީގައި ބަޔާންވެދިޔަ އާޔަތުގައިވާ "أُخْرِجَتْ" މާނަ: "ނެރުއްވުނު" މި ބަސްފުޅުންނެވެ. އެބާ ބުނާގޮތުން މިބަސްފުޅު މިހިސާބުން ދަޢުވަތު ދިނުމަށްޓަކައި އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް ގޮސްގެން ތަބްލީޣް ކުރުން އެކަން ހާސިލުވެއެވެ. އަދި أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ އަދި تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ ގެ ފަހަތަށް وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّـهِ އައިސްފައިވުން ނުކުތުމަށް ބާރުވެރިކަން ގެނައި ދަޢުވަތު ދިނުމަށްޓަކައި ހިޖުރަތް[7] ދިޔުމުން އީމާނަށް

---

[6] سورة آل عمران ގެ 110 ވަނަ އާޔަތް

[7] ﷲ މަގަށް ގޮވާލުމުގެ ނަމުގައި ގައުމުން ވަތް ދަތުރުތަކަށް ނިކުމެގެން ދިޔުން.

އިޞްލާޙުވެގެންދާ ކަމުގައި އޭނާ ދަލީލުނަގައެވެ. އަދި އޭނާ ބުނާގޮތުގައި މި އާއްމުގައިވާ أُمَّة ނިސްބަތްވަނީ ޖަމާޢަތަށްނެވެ. އަދި النَّاس ނިސްބަތްވަނީ ޖަމާޢަތުގެ މީހުންނަށެވެ. ފަހެ ޖަމާޢަތުގެ ރަސޫލުގައި الله ވަޙީ ކުރައްވާފައިވާ ކަމުގައި އޭނާ ބުނެއެވެ. لَّسْتَ عَلَيْهِم بِمُصَيْطِرٍ މާނަ: (އެއުރެންގެ މައްޗަށް ބާރު ހިންގަވާ ބަޔަކު ކަމުގައި ކަލޭގެފާނު ނުވެއެވެ.) އަދި وَمَا أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ މާނަ: (އަދި ކަލޭގެފާނަކީ، އެއުރެންގެ ކަންތައްތައް حوال ކުރައްވާފައިވާ ވަކީލަކު ކަމުގައިވެސް ނުވެއެވެ.). އަދި ދީނަށް ދަޢުވަތު ދިނުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނުވަތަ ނިޔާބަތީ ތިމާގެ ނަފްސު އިސްލާހުކުރުން ކުރިން ކަމުގައި ދަޢުވަތު ދެއްކުމަށް ކުރިން ބައްސަވާފައި އާލިޢިމްރާން ސޫރަތުގެ 110 ވަނަ އާޔަތުގައިވާ (تُؤْمِنُونَ) ގެނެއެވެ. އަދި ހަމަ އެ އާޔަތުގައިވާ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُم މާނަ: (ފޮތުގެ އަހުލުވެރިން އީމާންވިނަމަ، އެއުރެންނަށް އެގޮތް ހެޔޮކަން ބޮޑުވީސްކަން ކަށަވަރެވެ.) މި ބަސްފުޅު ގެނެއެވެ. އަދި މިއާޔަތުގައި އެބަޔަކުން އީމާންވުމުން އަހުލުކިތާބުން މުސްލިމުންނަށް ހެޔޮކަން ބޮޑުވީސްކަން ކަށަވަރު ކަމުގައި الله ވަޙީ ކުރައްވާފައިނުވާ ކަމުގައި ބުނެ ޚިޔާނާތްތެރިކަމެވެ."

އައްޝައިޚް މިޔާން މުޙައްމަދު އަސްލަމް، އައްޝައިޚް އަބޫލްޙަސަން އައްނަދަވީ ލިޔުއްވި "الشيخ محمد إلياس و دعوته الدينية" މި ފޮތުން ނަގާފައިވެއެވެ. މިފޮތުގައި ޝައިޚް މުޙައްމަދު އިލްޔާސް ބުނިކަމުގައި ބާރަށްބެގެން ވެއެވެ. އޭނާ މަދީނާގައި ހުރި ދުވަސްވަރުގައި ތަބްލީޣު ކުރުމަށް އޭނާއަށް އަމުރުކުރެވުނެވެ. އަދި އޭނާއަށް ބުނެވުނެވެ. "نستخدمك" މާނަ: "ތިމަންނަމެން ކަލޭގެ ޚިދުމަތް ހޯދާނަމެވެ. (ނުވަތަ ކަންތައްކުރުވާނެކަމަށެވެ.)" އަދި މުޙައްމަދު އިލްޔާސަށް ޖެހުނު ކުރުމުގައި އިލްހާމުތަކުގެ ޢިލްމުގައި ތިބީގެ ޝައިޚް ރަޝީދު އަޙްމަދު ގަންގޯހީ ސަވާބާ ކުރިއެވެ. ދެން ރަޝީދު އަޙްމަދު ސަހާރަންފޫރީ ބުނެއެވެ. ހަމަ ތިމާގެ އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު ޤާސިމް، ޙާޖީ އިމްދާދުالله ގެ ކޮޅުގައި ސަވާބާ ކުރިއެވެ.

"سوانح قاسمي" ނަމުގެ ފޮތުގައި ވެއެވެ. އެފަދައިން ޙާޖީ އިމްދާދުالله އޭނާ އަށް އެ ދިމާވި ކަމަކީ ނަބީކަމުގެ ދުރުގަދަކަން އޭނާގެ ހިތުދުރުން ކަމުގައި ބުނެއެވެ. އަދި އޭނާއަށް އެވާ އުނދަގޫތަކީ ނަބީ صلى الله عليه وسلم އަށް ވަޙީ ބާވައިލެއްވުމުގެ އުނދަގޫތަކާއި ވައްތަރު ދަރިކަމުން ކަމުގައި ބުނެއެވެ. އަދި الله އެއިލާހުގެ ނަބީއްކުރެއްވި ހަމަހުރުމުން މަސައްކަތް އޭނާއަށް ހަމަ ކުރައްވާފަންކަމުގައި ޙާޖީ އިމްދާދުالله ބުނެއެވެ)).!

ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ 6 އުސޫލަކީ ނުވަތަ 6 ސިފަ އަކީ ބޮޑެތި ގޯސްކަމުގައި ވެރިކަމެއް އުފެދުނު ނުކުތާ ހަރަކާތުން އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު އިލްޔާސް ނަގާފައިވާ 6 އުސޫލެވެ. ނުކުތާ ހަރަކާތުގެ މުއައްސިސަކީ ބަދީޢުއްޒަމާން އައްނޫރްސީގެ ތަޞައްވުފުގެފައިވާ އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު ސަޢީދު އައްނޫރްސީ އަލްކުރްދީއެވެ. (1293-1379ހ.) މިފަދަ ގޮތުގެމެ މި ދީނީ ހަރަކާތުގެ ފުރަތަމަ ފާހަގަކުރެވޭ ސަފަބަޔަ ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތް އުފެދުން އަދި ދަޢުވަތު އުސޫލުގެ ގޮސް މަރުކަޒުތަކަށް މަސްއޫލުވެ ނުކުތާގެ ނަމުން ނަންދީފައިވެއެވެ. އަދި މިގޮ އިޞްލާޙުވެސް މި ދީނީ ހަރަކާތުގެ އެއްގޮތް ވަރަށްގިނަ ކަންތައްތަކެވެ.

ތަބްލީޣީންގެ ފަސާދުދަސްޖިޔަތް

ހުރިހާ ތަބްލީޣީންވެސް ޒަކަރިއްޔާ ކަންދަހްލަވީ އެބައިމީހުންގެ ފަސާދުދަސްޖިއަޔާ އެބައިމީހުންއޭ މާބޮޑު ބަރަކާތްތެރިކޮށް އެބައިމީހުންގެ އަމިއްލަ ނަފްސުތަކާއި އެހެންމީހުންވެސް އިސްލާމް ކުރެވެވެ.

އެއްވެސް ޞިޙާޙުސިއްތަކުން ސާބިތުކޮށްދީފައި އަދި ނަޤުލުކޮށްދީފައިވެސް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން އެމީހުންގެ މިފަސްދަނޑިޔާއާދު މިސްކިތްތަކުގައި ހާމަކޮށްވެރިކަށްވެއެވެ. އެމީހުންނަށް ބާޠިލުކަށްމީހުން ޙަދީޘްގެ ޝަރުޙު މުޚްތަޞަރު އިލްމާލް މި ޚަބަރާތް ފައްޤޫބުގެ ބާތިލުގެ އިސްނާދުގައި ޢަނަބަ ޚުރާފާތުތަކުން ބުނެވޭއިރުގެ މަޢުނާގެ ސަބަބުން މުސްލިމުންގެ ޤަޢިދާގައި ޙަރަކާތްތެރިވާހުރިގެ ބިރަކަތުގައި މުސްލިމުންގެ ޤަޢިދާގައި އިސްލާމީ ރާއްޖެ އަލްޙަމްދުލިއްލާހ. އެމީހުންނާއި ދަރުބާރު ވަރަކަތްކާ މީހުން ބާރުގަދައި އެމީހުންނަށް ބާޠިނީ[8] ޞޫފީއްޔަތު (ޞޫފީއްޔަތު މުޤުން ބާޠިނީ އެއްބަސްވެ) ފަޟާ ބަޔާނެވެ. ސަބަބަކީ ބާޠިނީމަޒުހަބުގެ (ކުފުރުގެ ނަބަވީ ޢަޤީދާއްގެ ބަޔާން) މީހުން ފަތަވާން އެކިފަރާތް ގޮތުގައި ބަޔަކުހުރިކަމެވެ. ޢަރަބި ތަބްލީޣީންގެ މަޢުރަޖާ ޚިޔާނާތް ޝާފިޢީން (މިއީ އިލާމު ނަފަލު ޚިޔާލާފުވާ ޙަސަނަކު ފުރަތަމަ) އެވެ. އަދި ޢަޤީދާގެ މަޢުރަޖާ ފާސާދުވާ އަޅުގަނޑު (މިއީ ޝިރުކާއި ބާޠިލުތަކަކާމެދުކަން ފާސާދު ވަފާތާ ފުރަތަމަ) އެވެ. އަދި އިސްލާހާއި ސޫދާނުގައި ހުނަރު އެބައިމީހުންގެ ބިދުޢަ މިސްކިތާއި މަދުރަސާގައި ފަތުރުމަށް ބަޔަށްތައްހިމާޔަތްކުރުން

މިއަށް ދަލީލު ވިދާޅުވެއެވެ. އަދި ޙިކާޔަތްތަކުގެ ދާއިރާތަކުގައި ހުނަރު އެބަމީހުންގެ މަގު މިސްކިތް އަދި މަދުރަސާގެ ބޭރުގައި ފަބުރު ބަޔަށްޖެހުނީއެވެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރުވެސް ޖާދުގެ ދިރުމަށް އެބައިމީހުން

އިސްކާރުކޮށް ހަވާދުން ޖާދުކުރުމަށް އޮޅުވާލައްވާން ކަމުގައި ބިއްދަތުގެ ދައުލަތެވެ. އަދި ހަވާރިޔާގެ ޖާދު ބާޠިލުކުރުން ދުރުހިނގައިލައިގެ ޖާދުގެ ނަވާއިދުކުރަނީ (އެމީހުން ދީނުގައިކަ) ތަބްލީޣު ގުޅިޔޫރިސާލަތަކަށް މަޢުނާއެވެ.

[8] ބާޠިލު ފިރުޤާއެއް ކަމަށްވާ ޝީޢާއީންގެ ތެރެއިންވާ ފިރުޤާއެކެވެ.

ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތަށް ފައިސާ ލިބޭގޮތްތައް

1 - މި ޖަމާޢަތާއި އެއްކޮށް ހުރުމަތް ހާޒިރުން އެމީހުންގެ ބޭނުންވާކަން ފުދުވަރަށް އެޖަމާޢަތުގެ އަމީރަށް އަމިއްލަގޮތުން ގާތު ދައްކަވާށެވެ.

2 - އައްޝައިޚް މިޔާން މުޙައްމަދު އިލްޔާސް (ރަޙިމަހުﷲ) އިންޑިޔާގެ ދިއްލީގެ ނިޒާމުއްދީންގެ މަރުކަޒުގައި ކަމަށްވާ ރަޙްމަތުﷲ އައްޝައިޚު މުޙައްމަދު ޒަކަރިއްޔާ "ފަޟާއިލުލް އަޢުމާލް" އާ ކިތާބުތަކުން ނަޤުލު ކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަލްޙާއްޖު ރަޝީދު އަޙްމަދު ގަންގޯހީ އިންޑިޔާގެ ޢާއްމު ދީނީޢިލްމުގެ ސަރުދާރުން ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތް ފައިސާގެ އާދަޔާ ވަގުތުގެ ޤުރުބާނީއަށެވެ! ފައިސާ އެމީހުން މިއުޅެނީ ހައްދާލައިގެނެވެ.

3 - ޖަމާޢަތުގެ އަމީރުންނަށް ކާއެއްޗާއި މުސާފަރީ ޖަމާޢަތުގެ މަދަރުސާތަކަށް ހަރަދުކުރަނީ ޖަމާޢަތުގެ މައި މަރުކަޒުތަކުންނެވެ. އަދި ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުން ދާއިމުގެތަކުގައި ބޭއްވޭ އެއްވުންތަކަށް ތަންތަނާއި (ބައެއް ފަހަރު ފްލައިޓުތަކުގެ) ކާއްޔަތް ހިފުމަކާއި އެތަށް ސަތޭކަ (ބައެއް ފަހަރު އެތައްހާސް) ދެހާމީހުންނަށް ކާނާދިނުމަކީ ބޭނުންވާ ފައިސާ ލިބޭގޮތް ވަކި އިންޑިޔާ ސަރަޙައްދުގައި ތިބޭ އެ ޖަމާޢަތުގެ އަމީރުންގެ މުދަލުގައި ސިއްރުކުރެވިފައެވެ. މިފަދަ ލިބޭގޮތެއް އެކަންތައް އިންތިޒާމުކުރާ ސަރަޙައްދުތަކުގައި ތިބޭ އަމީރުންނަށްވެސް ނޭނގެއެވެ!

އަދި ޖަމާޢަތުގެ ބައެއް ޢާއްމު ގެއްލަބަރުން ދުނިޔޭގައި ޖަމާޢަތަށް ލިބޭނީ އެ ޖަމާޢަތުގެ ވިޔަފާރިވެރިންނާއި އަދި ޖަމާޢަތަށް ތާއީދުކުރާ ބައެއްމީހުންގެ ފަރާތުންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިބައިމީހުން ދުނިޔޭގައި ތަބްލީޣުޖަމާޢަތުން އަމުރެއް ފައިސާ ދެއްވާ ވަރަށްބޮޑު ހިލޭ ފައިސާ. އެޖަމާޢަތުން ބޭނުންވާ ބައެއްމީހުން ރިޔާ އެހީވާ ބޭބޭ އެއްޗެހި ބަޔަކު ބަޔަކަށް ބައެއްގޮތްތަކުގައި ދަޢުވަތު ދިނުމުގެ ވިޔަފާރިތަކެއްވެސް މުދާއެއްކޮށް ބައެއް ނުނެތުމަށް. އަދި އެމީހުން ދަޢުވާކުރާ ޖަމާޢަތު ހާޒިރުކޮށް ދީނީ ޢަމަލުތަކުން ކުރަމުން ދިޔައީ ބައެއް ތަބްލީޣުވެސް ވެއެވެ.

ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ އަމީރުން

ފުރަތަމަ އަމީރު: ޖަމާޢަތުގެ މުއައްސިސް އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު އިލްޔާސް އަލްކާނދަހްލަވީއެވެ. މިނާއި ބެހޭގޮތުން ކުރީގައި ބަޔާންވެ ހިނގައްޖެއެވެ.

ދެވަނަ އަމީރު: އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު އިލްޔާސްގެ ދަރިފުޅު އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު ޔޫސުފް އަލްކާނދަހްލަވީއެވެ. މުއައްސިސްގެ ބަދަލުގައި އޭނާއަށް އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު ޔޫސުފް ބިޔުޅިން ހިލާ ބައިޢަތްވިއެވެ. އަދި މިބައިޢަތަކީ ރަސޫލުﷲ صلى الله عليه وسلم ގެ ޞަޙާބީންނަށް ހިލާ ބައިޢަތުގެކަމަށް ތަބްލީޣުން ދަޢުވަތުދެއްވިއެވެ. އަދި ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގައި ހިމެނޭ ޢަރަބިންނަށް ކިޔައިދޭން "ޙަޔާތުއް ޞަޙާބާ" ކިޔާ ފޮތެއް މުޙައްމަދު ޔޫސުފް ލިޔުއްވިއެވެ. އޭނާގެ ބައްޕަ މަރުވުމުން ޖަމާޢަތުގެ އަމީރުކަން އޭނާއަށް ލިބުނެވެ.

އަދި އެދުވަސްވަރުގައި އުޅުނުމީހުން އޭނާއަށް ބައްޕަގެ (ޝައިޚް މުޙައްމަދު އިލްޔާސް) ކިބައިގައިވާ ދީންވެރިކަމުގެ ހުރިހާ ސިފަތައް ވާރުތަވެފައިވާކަމަށް ދަޢުވާކުރެއެވެ. މިއީ އިންޑިޔާގައި އުޅޭ ސޫފީންގެ ޢަޤީދާއެކެވެ.

ތިންވަނަ އަމީރު : އައްޝައިޚް އިންޢާމުލް ޙަސަން، މިނާއަކީ މިޖަމާޢަތުގެ މިހާރުގެ (މި ފޮތް ލިޔުނު ދުވަސްވަރުގެ) އަމީރެވެ. އަދި މިނާގެ ވަރަށްގިނަ ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ ދުވަސްވަރުމީހުންނާއި އިންޑިއާގެ އެކި ރަށްރަށްތަކުގެ އަމީރުން މިބައެވެ. އަދި އައްޝައިޚް އިންޢާމުލް ޙަސަނަށް މަޝްވަރާދެއްވުމުގައި މުޙައްމަދުން ބައިވެރިވެ ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ އަސާސް ގަވާޢިދު ބަދަލުކުރުމަށް އިޖުތިމާޢު ކުރެއްވި ޤަރާރު އާ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން ޖަމާޢަތްތަކުގައި ދަނޑިވަޅުގައި ތަބްލީޣު ހިންގެވިއެވެ.

ތަބްލީޣީންގެ އިލްމީ ފެންވަރަކީ ޖާހިލުންނާއި ބިދުޢަތީން މަދުރަސާތަކަށް ހަމައެކަނި ހިތްދަތިކޮށްލެވިފައެވެ. އެއީ އެކުލެވޭ ވަރަކަށް ދިރާސާކޮށްފައިވާ ނަންތަކެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ތެރޭގައި ބުނެވޭ ފިޔަވައި ތިޔާބާތަކަށް ޢިލްމުގެ ދަސްކުރުމެއް ނެތެވެ. (މިއީ އެބައިމީހުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ކަންތައްތަކެވެ.)

ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގައި ހުރުމަކީ މަދުވެގެން 3 ދުވަހަށެވެ. އޭގެ ދިރުމާ އާއި ޚާއްޞަ ތަން އަދި 3 ދުވަހަށެވެ. މިގޮތަށް އިޖުތިމާޢަކުން ދިޔުމަކީ އެކިއެކި ރަށްރަށުގައި ތަބްލީޣުގެ އެކިއެކި އަމީރުން އުފައްދާފައެވެ. މިބައިމީހުންގެ މަސައްކަތަކީ ކަންތައްތައް ތަރުތީބުކުރުމެވެ. މިގޮތުން އަމީރުންނަކީ ހުވަސް ހަދާކަށް އިންޑިއާ ދަރިކަލުވާ މީހުންނެވެ. ނަމަވެސް އިންޑިއާ މީހުންގެ ބޮޑުވުމުގެ ދަރުންނެވެ. މިގޮތަށް ބޭނުމަކީ ދިއްލީގައި ހުންނަ

އެޖަމާޢަތުގެ އިސް އަމީރަކީ ކޮންމެ ހާލަތެއްގައިވެސް އަދި ކޮންމެކަމެއްގައިވެސް ސިޔާސީލީޑަރު ޖަމާޢަތުގެ މެންބަރުން އެއްގޮތަށް ކަންތައްތަކުގައިވެސް ބަލަހައްޓަނުވާނޭ ތަބާވެވޭނެ އޮތުމެވެ.

ދުނިޔޭގެ އެހެނިހެން ޖަމާޢަތްތަކުގެ ތަޢުލީމީ އަދިބިނާގެ އަމީރުން ހުރިހާކަމަކުގައި އެޖަމާޢަތުގެ ހާލަތު ބެލެހެއްޓުމުގެ ބާރުވެރިޔާ އަދި އެޖަމާޢަތުގެ ބޭނުމި ހުރިހާކަންތައްތަކުގެ ނިންމަވާ އިސްވެރިޔާ ވެރިޔަކު ދިރުމުގައި ހުރި އެޖަމާޢަތުގެ އިސް އަމީރެވެ. ޖަމާޢަތުގެ އެންމެންވެސް ހުރިހާކަމެއްގައިވެސް އޭނާއަށް ހުރިހާކަމަކުން ކިޔަމަންވާންޖެހެއެވެ.

ތަޖްވީދު ޤަވާޢިދުގެ މަންހަޖު

މި ޤަވާޢިދުގެ މަންހަޖާއި ބައްޓަންކޮށްފައިވަނީ ތިރީގައިވާ އުސޫލުތަކަށް ބިނާކޮށް ނަގައިގެން ހިންގޭގޮތަށެވެ. އަދި މިޤަވާޢިދުގެ ދަރުސްތައް ސިލަބަސްތަކަށް މިޤަވާޢިދުން ނުވަތަ ޙަރަކާތްތައް އެނގޭނެ ގޮތަށެވެ. އެހެންކަމުން މިޤަވާޢިދުގެ ދަރުސްތަކާއި ކަންތައްތައް ތަންފީޒުކުރުމުން އެއީ މިޤަވާޢިދުގެ ފަސޭހަތަކެއް ބޭނުންކުރުމާއި ނުލައި ފަރަގު އޮޅުމެއް ނެތިކަމެވެ.

އަދި މިޤަވާޢިދުގެ މަންހަޖުގައި ފަރަގު އޮޅުމުގެ މަޤު ކަންތައްތަކާއިލާނުވާ ފަސޭހަކަންތަކެވެ. ތިލާވާ ސޫރަތާއި ކިޔަވައިދޭނެ ވަގުތު 10 ސޫރަތް ކިޔަވައިދީފައިވާ ކަމެވެ. އަދި އިލްމު ހިފުމަށް ރަސޫލުﷲ ދެއްވާފައިވާ ރިޔާސަތު ސާފުކުރުމާއި ދެވަނަ ކަމަކީ ތަރުތީބެއް ކިޔަވައިދިނުމެވެ. މިގޮތުން އެފަދަ ކިޔަވައިދިނުމުގެ ތަރުތީބާއި ބައްޓަމާބެހޭގޮތުން އަރަބިޔާ ނުވަތަ އާދަތަކާއި ކިޔަވާނެގޮތް އެކަށައެޅުމެވެ. އަދި އެފަދަކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން "ކިޔަވައި ކިޔަވާ" ފަރުމާކުރުމަށް ދީފައިވެ. މިގޮތަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ބައްޓަންކުރުމާއި އެހެން ޤާނޫނުތަކާއި ގުޅުވައިދީ ފާހަގަކުރެވޭ ޤަވާޢިދުތަކެވެ. އަދި މި ދަރުސް ތިލާވަތުގައި ހާޒިރު ކުރުވަމުންގެ އަލަށްފަށައި ކަމަކަށެވެ.

އަދި އަޅުގަނޑު ތިލާވަތު ދަސްކުރުމަށް ޤާނޫނެއް ބޭނުންވާ "ފަސޭހަގޮތް އަދަބާއި" ދީފައެވެ. މިގޮތަށް "ތަޖްވީދު ނިޒާމު" ފޮތް ތިލާވަތް ހުށަހެޅެވެ. (މިގޮތް އުނގެނުމަށް ފަހިކޮށްދޭ ޤަވާޢިދާއި ސަބަބު ބަޔާންކުރުމާއި މަޤްސަދު ބަޔާންކުރުމާއި ބިނާކޮށްދޭ ކަންތައްތަކެވެ. އަދި މިއީ ސުވާލުތައް ޖަވާބުދޭކަށް ނަމޫނާ ސުވާލުތަކެވެ.) އަދި މިގޮތަށް ބާއްވާ ސަބަބަކީ ފަހުން ބާރުއަޅާނެ ކަންތަކެވެ. އިންޝާﷲ.

ތަޖްވީދު ޤަވާޢިދުގެ މަންހަޖުގައި މަތީގައި ބަޔާންކުރެވުނު ފޮތްތަކާއި ގުޅުވައިދޭ ފެށުމުގެ ޗެޕްޓަރުގެ 6 އުސޫލެވެ. އަދި ފޮތްތަކުގެ އަރަބިބަހުގެ ތަރައްޤީ މުސްތަޤުބަލު ބިނާކުރާ ސިލަބަސް ނުވަތަ 6 ސިލަބަސް ކިޔަވާ ޢިލްމުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތެވެ. ސަބަބަކީ ކިޔަވާ މީހާއަށް 6 ސިލަބަހުގެ ގޮތްތަކެވެ. ބެލުމުގެ ގޮތުގައި ޤަވާޢިދުގެ ބާބުން ދިރާސާކުރެވޭ ބައްޓަންކޮށްފައިވާ އުސޫލުން އިލްމުވެރިންގެ 5 ޗެޕްޓަރުގެ ބައްޓަމުގައި ޤަވާޢިދުގެ 6 އުސޫލުން ތަޢާރަފުކުރާ އެހެންމެހެން ތަފާސީލު ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ 6 އުޞޫލު ނުވަތަ 6 ސިފަ އެމީހުންގެ ޚުރޫޖުގައި ބޭނުންކުރާގޮތް:

1- ކަލިމަތުއްޠައްޔިބާ (لاإله إلاالله ، محمد رسول الله) ދެނެގަތުން.

2- ޚުޝޫޢު ޚުޟޫޢާއި މަޢުރިފަތާއެކު ނަމާދުކުރުން.

3- ދީނުގެ މަސްއަލަތަކާއި ބާރުއެޅުމާ ޒިކުރާއި އަމަލުތަކުގެ މަތިވެރިކަމާއި ބާރުއެޅުމާ ގުޅޭ ޢިލްމު ހާޞިލްކުރުން.

4- މުސްލިމުންނަށް އިކްރާމްކުރުން.

5- ނިޔަތް ރަނގަޅުކުރުން.

6- الله ގެ މަގަށް ދަޢުވަތުދިނުމާއި الله ގެ މަގުގައި ނުކުތުން (ތަބްލީޣީ މަންހަޖުގައިވާގޮތަށް).

އަދި މިގެ ކޮންމެ ސިފަތަކަށް މަޤްބޫލަކާއި މަތިވެރިކަމާއި އަދި އެ ސިފަ ޙާޞިލްކުރާނެ ވަގު ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވައެވެ.

(މިސާލެއްގެ ގޮތުން) ތަބްލީޣީން ގޮތުގައި لاإله إلاالله ގެ މަޤްބޫލަކީ: ((الله ގެ ޙުކުމްތަކާ ބޭރަށްގޮސް ހިތުގައިވާ ޔަޤީން ނެރެގަތުމަށް ހިތަށް ޔަޤީންކަން ވަށްދެއްވުމެވެ. الله ފިޔަވައި ހެޔޮގޮތަށް ކުރެއްވޭ ޔަޤީންވާ ނުފޫޒުވެރި ތަކެއްޗާއި ބަލާ ބަލާފައި ނުވާނެ ކަންތަކާއި އަދި ކަންތައްތައް ތަޤްދީރު ކުރައްވާ ހަމައެކަނި އަދިވެސް ކުރެއްވުމެވެ)). އަދި މި މަޤްބޫލުގެ މަތިވެރި ކަމަކީ: ރަސޫލުﷲ صلى الله عليه وسلم ގެ މި ޙަދީޘެވެ: ((من كان آخر كلامه من الدنيا لاإله إلا الله دخل الجنة)) މާނައީ: "މިދުނިޔެމަތީގައި އެމީހެއްގެ އެންމެ ފަހު ބަސް لاإله إلا الله ކަމުގައިވެއްޖެ މީހާ ސުވަރުގެ ވަދެއްޖެއެވެ." އަދި މިކަން ޙާޞިލް ކުރުމަކީ ކަސްރަތާއި ގަވާއިދާ ގޮތަށް ދިނަދިނައިން لاإله إلا الله ތަކުރާރުކޮށް ކިޔުމެވެ.

(ނޯޓް: لاإله إلاالله ގެ އެންމެ މުހިއްމު ބައިކަމުގައިވާ އަޤީދާގައިވާ الله ތަޢާލާ އެއްކަލާނގެކަމުގައިކުރުން ސާބިތުކަމާއިންގެއެވެ.)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] صلى الله عليه وسلم [illegible] ﷲ [illegible][9] [illegible][10] [illegible][11] [illegible]!

[illegible]

9

10 [illegible] 638-560 [illegible]

11 [illegible]

މިގޮތުން މިސާލެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިލާއިރު ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ ޢަޤީދާތަކުން ގާއިބުކަންތައްތަކުން ދިރިހުރިހާލާ ހަމައެކަނި ފޮތަކީ "ތަބްލީޣީ ނިޞާބު" ނުވަތަ "ފަޟާއިލުލް އަޢުމާލު" ފޮތެވެ. މިފޮތުގައި ޤުރުއާނުގެ އާޔަތްތަކާއި ޞައްޙަ ޙަދީޘްތަކާއި ހުރާފާތުގެ ގޮތުގައިވާ އިތުރަށް އެހެން އެއްކޮށްފައިވާ ޝިރުކު އިޢުތިޤާދުތައް ހިމެނެއެވެ. ކަނޑައަޅައިން ބައެއް އެއްކޮށް މިތަނުގައި ބަޔާންކޮށްލާނަމެވެ:

1 - ޙައްޖު ކުރުމަށްފަހު ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ގެ ޤަބުރުޒިޔާރަތް ނުކުރާމީހާ ގަސްތުގައި ނުކުރާކަމުގައި ދެކިވަޑައިގެން ބުނެވިފައިވާ ޙަދީޘެއް. މިގޮތުން މިކަމަށް ދަލީލު ދައްކައި މައުޟޫޢު ޙަދީޘްތަކަށް މިޙަދީޘްތައް ނަގައެވެ.
((من حج فلم يزرني فقد جفاني)) މާނަ: "ޙައްޖުވެގެން ޒިޔާރަތްނުކުރާމީހާ ޒިޔާރަތް ނުކުރެއްވި މީހާ
ޒިޔާރަތްނުކުރާމީހާ އަހަރެންނަށް ޖަފާކުރީއެވެ." މިޙަދީޘަކީ ބޭނުންކުރެވޭ ތަނެއްގެ ދަލީލު ޢަލީ
މިޙަދީޘަކީ މައުޟޫޢު ޙަދީޘްތަކެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. އަދި އެތަނުގައި ވެސް މިޙަދީޘް މައުޟޫޢުކަމެއްގެ ހާލަތެއްވެ.
އަދި އިމާމު ދަހަބީ ގެ ޙަދީޘަކީ ބޭނުންނުކުރެވޭ މައުޟޫޢުކަމުގައި ބުނެފައެވެ. (اعلم أن هذا الحديث منكر جدا لا أصل له ، بل هو من المكذوبات و الموضوعات) މާނަ: (ދަންނާށެވެ! މި ޙަދީޘަކީ އެއްވެސް އަސްލެއްނެތް ބޮޑުވެގެންވާ މުންކަރު ޙަދީޘެކެވެ. އަދި މިއީ ދޮގުހަދައިގެން {ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم އަށް ނިސްބަތްކޮށްފައިވާ} ހަދާފައިވާ ތަކެތިއެވެ.)

2 - ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ގެ ޤަބުރުޒިޔާރަތް ކުރިމަތިލާއިރު މިދުޢާ ކިޔުމަށް ބުނެއެވެ. "يا رسول الله أسألك الشفاعة" މާނަ: "އޭ الله ގެ ރަސޫލާއެވެ! މި އަޅާ ކަލޭގެފާނުގެ ކިބައިން ޝަފާޢަތަށް އެދެމެވެ."
(ނޯޓް: الله ނޫން އެހެންފަރާތަކުން ޝަފާޢަތަށް އެދި ދުޢާކުރުމަކީ ދީނުން ބޭރުވާ ޝިރުކުކަމެވެ.)

3 - އައްބާސް ގެ ދުވަހުގެ ފަހުން (ރަސޫލުﷲ ޢަލައިހިއްސަލާމް) ދުނިޔޭގެ ޤަބުރުގައި ކައިރިގައި ސަލާމް ދެންނެވުމަށްފަހު ސަލާމް ދެންނެވުމަށް ފޮނުވައިފައި ބުނާނެކަމަށެވެ. " جئناكما نتوسل بكما إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم- ليشفع لنا و يدعولنا ربنا" މާނަ: "އަހަރެމެން ތިޔަބޭކަލުންގެ ގާތަށް މި އައީ ތިޔަބޭކަލުން ޝަފާޢަތްކޮށްދެއްވުމަށް އަހަރެމެންނަށް އަހަރެމެންގެ ރަސްކަލާނގެ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم އަށް ދުޢާކޮށްދެއްވުމަށެވެ."

4 - ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم އެކަލޭގެފާނުގެ މާތްކަމުގެ ބާވަތް އެކަލޭގެފާނުގެ އަރިހުގެ (ރިޖާލުން ހަވާލާ ފަރުމާކުރި ޙުކުމް) އައްޝައިޚް ޙުސައިން އަޙްމަދު ދީނީ ރަސްމީ ތަފްސީރުކުރާއިރު ފަޟާއިލުލް އަޢުމާލުގެ ޙައްޖުގެ ބާބުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި މި ޙާދިޘާ ނުވަތަ ވާހަކަ މުސްލިމުންނަށް ފަހުން ކަމުގައި ދިރިހުރިކަމެވެ.

5 - މަސްޖިދު ހުރަސް ކުރުމަކީ الله ގެ ރަސޫލު ބަލައި ދަރުސްދިނުމަށް ބަޔާންކުރެވިފައި އެވާހަކަ އެތައް ފަހަރަކު ދައްކާފައި މިފޮތުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. މިއީ ބޮޑު ޝިރުކެއް ހަމަ ބުރަވެގެންވާ ދޮގެކެވެ.

6 - ދަލާއިލުލް ޚައިރާތުގެ ދަލާއިލު ދުރޫދު ޝަރީފްގެ ކިޔުން ބާބުގައި ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ގެ މައްޗަށް މި ސަލަވާތް ކިޔުއްވަން ވިދާޅުވެއްޖެ. " اللهم صل على سيدنا محمد بحر أنوارك, و معدن أسرارك, و لسان حجتك, و عروس مملكتك, و إمام حضرتك, و طراز ملكك, و خزائن رحمتك, و طريق شريعتك المتلذذ بتوحيدك, إنسان عين الوجود, و السبب في كل موجود, عين أعيان خلقك المتقدم من نور ضيائك " މިއީ ބިދުޢަތުވެރިން ހަދާފައިވާ އެއްވެސް އަސްލެއްނެތް ހައްދުފަހަނައަޅާފައިވާ ބަސްތަކެއްހިމެނޭ ސަލަވާތެކެވެ.

އެހެން މިސާލެކެވެ. އިންޑިޔާ ސަބްކޮންޓިނެންޓުގައި ހުންނަ ތަޞައްވުފް ޢަޤާއިދުގެ ދަރުސްތަކުގައި ދަލާއިލުން ހުންނަ ޚުލާސާތްތަކުގައި ވަޒީފާ ނަގާ ސޫރަތް ވީން الله ގެ މަތިވެރި އިސްމުގުޅިން އަދި 2، 4، 6، 8، މިއަދުތަކެއް 16 ގޮތަކަށް ތަކުރާރުކުރެއް ފިން އެދޭތަކުގެ ވަޒީރުކުން ގޮތްތައްވެސް ހަމަޖެހިފައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. (ނޯޓް: މިއީ އެއްވެސް ގޮތެއްގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުވާ ކަންކަމެއްނޫނެވެ. މިކަންތައް އެންމެ ގާތް ކުރިންނަށް ސިފަކުރިން ފިލައްވާކަމެވެ.)

ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތް އިންތިޝާރު ކުރެވިފައިވާ ގޮތް

1. ޖަމާޢަތުގެ މައި މަރުކަޒު ހުންނަނީ އިންޑިޔާގެ ވެރިރަށް ދިއްލީގެ ނިޒާމުއްދީން އަވްލިޔާއެވެ. މިއީ ދޫބީރީންގެ އަވަށެކެވެ. އަދި މިމަރުކަޒަށް ކިޔަނީ ބަންގްލޭ މަސްޖިދު ކިޔާ ހުންނަނީ ޕާކިސްތާނުގެ ރައިވިންޑުގައި ބަންގްލަދޭޝްގެ ވެރިރަށް ޑާކާގެ ކާކްރާއިލްގައެވެ. މިއިން ކޮންމެ މަރުކަޒަކުން ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކަށް މަސްއޫލުކޮށްފައިވާ އަދި ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައިވެސް ހުންނަ މައި މަރުކަޒެއްގެ ދަށުން އެމަރުކަޒުތަކުގެ ޝޫރާއި އަމީރުތަކުގެ ހަރަކާތް އަމީރުކަމުގެ ހުންނަ މަރުކަޒެއް ހިންގައެވެ.

އަދި ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި އަމީރަކު ހުރެއެވެ. މި އަމީރުން އިންޑިޔާގައި ހުންނަ އުޒްމާއަށް އިސްތަޢުރާރު ވާޖިބުދެއެވެ.

2. ހުރިހާ މަރުކަޒުތަކަށްވެސް ހަފްތާ އަވަހަކަށް ހުސްނަ މަސްވަރާކުރަނީ އަޙުކާމްގެ ބަޔާނުދެނަން ދެއްސަވައިފައެވެ.

3. މި ޖަމާޢަތުގައި ޢާލިމުންނަށް ހުރީ ގަވާޢިދު އެއްވުން ނިޒާމެއް ނެތެވެ. އަދި މިޖަމާޢަތުގައި ޝަރީޢަ ބަޔާން ކުރެވޭއެއްވެސް ނޫނެވެ. އަދި ބައިވެރިވާ މެމްބަރުޝިޕް ވީ އެއްވެސް ނުވެއެވެ. އަދި ޙަލްގާ ބަޔާންއެއްވެސް ނުވެއެވެ. އަދި މިޖަމާޢަތުގައި ޚާއްސަކަމެއް އެހެން ޖަމާޢަތްތަކާ ބޭރުން ދޭ އެއްވެސް ނުވެއެވެ. އެއްވެސް ހުރިހާގެ ފަހުމުގެ ޢާޒީމުތަކާ ޢާއްމު އާދައިގެ ބައިވެރިވުމެއް ޒުވާނުންނެވެ. (ނޯޓު: ދީރިއުލުމުގައި ފަސްކަމުގެ ރުކުންކަމާ އިދާރީ ނިޒާމުގެ ޒާނުމުގެ ބައިނުވާނެ ކަރުކެއްހެއް ހިސާބުތަކުގެ ދޭށާއިގައި އިސްތިރާމްދިން މަސައްކަތެއް ނުކުރެވެ.)

4. މި ޖަމާޢަތުގެ ކޮންމެ މެމްބަރަކުވެސް ޒަމާނާއި އެއްކޮށް ހުރުމަށް ދިޔުމަށްޓަކައި ވަގުތު ހުސްކުރަން ޖެހެއެވެ. ކޮންމެ މަހަކު 3 ދުވަހުއެވެ. އަދި ކޮންމެ އަހަރަކު 40 ދުވަހެވެ. އަދި އުމުރުގައި އެންމެ މަދުވެގެން 4 މަސްދުވަހަށް ހުރުމަށް ދާންޖެހެއެވެ.

5. ކޮންމެ ފަރުދަކަށްވެސް އަމީރަކު ކިޔަމަންވުން ލާޒިމް ވެގެންވެއެވެ. އަދި ޖަމާޢަތުގެ ފަރުދީ ގޮތުން ބާއްވާ ދަޢުވަތުގެ ޚަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވާން ޖެހެއެވެ. ހުރުމަށްދާ ޙާލާ އެޖެންޑާގެ ހަމައެކަނި ދަޢުވަތު ދިނުމާއި ތަޢުލީމާއި ތަޝްކީލާއި ދީނުގެ ޢިލްމުގެ އެހެނިހެން ދިނުމަށް ގެންދެވެއެވެ. އަދި ޖަމާޢަތުގެ މައްޗަށް ކުރަންޖެހޭ ޒިމްމާ ތަކެއް ބައްލަވާ ޢަމަލު ފާހަގަ ޙަދީސްތަކެއް ހިނދަކު އެދެން މީހުން ހެދިގެންކުރަންޖެހެއެވެ. އަދި މިފަދަ ދެ އެޖެންޑާ ޢަމަލުކުރާތީ ފުރިހަމަ މަސައްކަތްތަކެއް ހިންގުމާއިގެން ބައިސްކުރުމާއި ދާއިރު ޤުރުއާނާ ސުންނަތާ ފައިދާ ކުރާތަކާއި ފާހަގަކުރުން ޢާއްމުގެ

ހުއްދަވެގެންނުވެއެވެ. އަދި އޭނާގެ ވާހަކަ ދެއްކުމާއި ކެއުމާއި ނިދުމާއި ފާޚާނާގައި ހެދުނުލާވެލުން މަދުކުރަންޖެހެއެވެ. އަދި އޭނާއާއި ނުބައި ކަންތައްތައް ވާހަކަ ދައްކައިގެން ނުވާނެއެވެ.

6. ޚިޔާރު ތަނާޒުޢުގައިވެސް އަދި ޚިޔާރު ޖަމާޢަތްގައިވެސް ދަޢުވަތުދިނުން އުޞޫލުގެ އަމިއްލަވެރިކަމުގެ މައްޗަށް ޙާޟިރުކޮށްދެއްވައެވެ: الله ގެ މަގުފުރިކަން ބާރާކުރައްވާ ދުނިޔެވި ހާއްޞަވެގެން މަސްއޫލުވުމުގެ ނަފްސާނީ ވިސްނައިދީ (ޤުރުބާނީ ސުއްނަތުގެ ދަރިވަރުން ދުނިޔެވީއިރު) ވާހަކަ ކިޔައިދިނުމުގެ އުސޫލުބުނާ ތަރުއިން މިސްކިތްތަކުގެ ހިތްތައް މަޖިލިސްތަކުގެ. ޖުމުޢާވުމަށްތައް ވަރަށްބަޔަކަށްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބާޒާރުން މިސްކިތްތަކަށް، އެއްގަޑީގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުކުރަންޖެހެނީ.

އަދި ޖަމާޢަތުގެ ޚިޔާލުތަފާތުވެސް ރާވައި ހިންގަނީ ކުރީގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ 6 އުސޫލު ނުވަތަ 6 ސިފައިގެ ޤާނޫނުގެ ތަރުތީބުންނެވެ.

7. ޖަމާޢަތުން ބާރުދު ފައިސާ ދަވާބީލަތައް ބަދަލު ކުރި ތަނަށް މިސްކިތަށެވެ.

8. މި ދަންނަވާން ފައިސާދަވާބީލަތައް މިހެންގޮތަށް ފިސްތަކު އަމުރުން ތަރައްޤީކުރާ ބާރުތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ބާރުތަކުން އެއްވެއްޖެ ތަޢުލީމީ އާރުވެރިކަމާއި ފިރުޢައުނު ދިދަތަކުގެ ޖަމާޢަތުގެ މުއްސަނދިން މުޤާމުގައި މި ރަސްކަލުގެ ކިޔަވައިދިނުމާ ޖާހިލިއްޔަތުގެ ބާރު ދަރުމަތަކެވެ.[12]

9. ޖަމާޢަތުގެ ކޮންމެ ފަރުދަކުވެސް (ޚުދުޖަހަން ނަފްސު ހުރިހާ ދުނިޔޭގެ ތަކުރާރުގައި) މަސްއޫލިއްޔަތު އުޅެންޖެހޭ ވިސްނުމުގައާއި ގާތިލުއްމަ އެއްވެރިވެރިކަމުގައި ބަޔަކުރިވުމުގައެވެ. އަދި ހުއްޓާ ޖާހިލުކަމަކަށް ދިމާލާ ތަބީޢީއާ ޖަމާޢަތަށް އެކީގައި ވާގިވެރިވާ މިހެންނަށް ޖާހިލުކަމަށްދުމުގައެވެ. އަދި ކޮންމެ ހަރަކާތް އެއްހަމަ އެހެން ގައިގަ ތަބީޢީ ދަރުމަތާއިބަހަން ޖެހެއެވެ. އަދި ޖެހޭގަނޑަށްއަހަން ހަރަކާތުގައި އެހެންހަވާލުކުރުމުގައި ތަބީޢީ ދަރުމަތަށް ދާންޖެހެއެވެ. އަދި ކޮންމެ ހަރަކާތް ޖަމާޢަތުގެ މަރުކަޒުގައި ބާރާ އެއްވެހުން ދާންޖެހެއެވެ. އަދި އެކި އެތަކައި ނިޒާމުވެސް ޖެހެއެވެ! އަދި ކޮންމެ ހަރަކާތް މަސްވަރާގެ ޖަމާސާއަތަކުން ހާސިލުވާންޖެހެއެވެ.

އަދި ކަނޑައެޅި ވަކި ދުވަސްވަރުގައި އާލާއެއް ރަނގަޅު ބާރާ އެއްވެހުމަކަން އާހަ ބާސިލުވާންޖެހެއެވެ. އެހެން ރަނގަޅުގައި އެންމެ ޖަމާޢަތުގެ އެއްވެހުމަކަށްވެސް ދުވަސްވާ ބާސިލުވާންޖެހެއްޓެވެ.

[12] ތަބްލީޣީ ދަރުސް: ދަޢުވަތުދިނުމުގެ ބަޔާންތަކުގެ ރަސްމީޔާގައި އެތަންމިތަނުން ހިނގުން

ފިހުރިސްތު

#		ސަފްހާ
1	މުޤައްދިމާ	1
2	ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ މުއައްސިސުން	2
3	ޖަމާޢަތް އުފެދުން ދެދުވެރިވި ސަބަބު	4
4	ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ ލަނޑުދަނޑިތައް	6
5	ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތަށް ފައިސާ ލިބޭގޮތްތައް	7
6	ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ އަމީރުން	8
7	ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ މަންހަޖު	10
8	ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ 6 އުޞޫލު ނުވަތަ 6 ސިފަ އެމީހުންގެ ޚުރޫޖުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތްތައް	11
9	ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ ޢަޤީދާ	12
10	ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތް އިންޑިޔާން ފެތުރިފައިވާ ގޮތް	15
11	ފިހުރިސްތު	17

ތަބްލީޣު ޖަމާޢަތުގެ ހަޤީޤަތް

2011